

باسمه تعالی

اهم اخبار تجاری کشور قزاقستان

منتهی به نیمه دوم اسفندماه ۱۴۰۴

تهیه کننده: نسرين پادجا

استراتژی مالی چین، چشم‌اندازهای جدیدی را برای قزاقستان می‌گشاید

آستانه - چین پیش از پانزدهمین برنامه پنج ساله خود، یک تغییر ساختاری در سیستم مالی خود را تکمیل کرده و از گسترش سریع دارایی‌های بانکی به استراتژی تبدیل شدن به یک قدرت مالی روی آورده است. تحلیلگران می‌گویند این گذار می‌تواند اقتصاد چین را تغییر شکل دهد و فرصت‌های جدیدی برای قزاقستان ایجاد کند و نقش آن را به عنوان پلی بین سرمایه چینی و بازارهای اوراسیا تقویت کند.

دکترین مالی جدید چین

چین یکی از بزرگترین مراکز مالی جهان است که بزرگترین دارایی‌های بانکی و ذخایر ارزی، دومین بازار بزرگ سهام و اوراق قرضه و یک بخش بیمه بزرگ را دارد.

تا ماه فوریه، این کشور ۲۱ بانک مهم سیستمی، حدود ۱۵۰۰ شرکت بیمه و بیش از ۴۰۰۰ موسسه مالی داشت. این بازار همچنان از نظر بین‌المللی بسیار به هم مرتبط است و ۲۴ بانک جهانی و تقریباً نیمی از ۴۰ بیمه‌گر خارجی بزرگ جهان در چین فعالیت می‌کنند.

پکن برای دستیابی به جایگاه قدرت مالی، اولویت‌های متعددی را شناسایی کرد، از جمله تقویت پول ملی، تقویت بانک مرکزی، ایجاد مؤسسات مالی رقابتی، توسعه مراکز مالی بین‌المللی، بهبود نظارت و گسترش تخصص حرفه‌ای.

شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین، گفت که سیستم مالی چین با مدل‌های غربی متفاوت است و تأکید کرد که امور مالی باید در خدمت اقتصاد واقعی و رفاه عمومی باشد، نه منافع گروه محدودی از سرمایه‌گذاران.

طبق سیاست جدید، انتظار می‌رود سرمایه بانک‌ها بیشتر به بخش واقعی متصل شود و حباب‌های سوداگرانه در خدمات و املاک و مستغلات را محدود کند. منابع مالی برای حمایت از حاکمیت فناوری، نوسازی صنعتی و توسعه زیرساخت‌های حیاتی در نظر گرفته شده است.

این استراتژی همچنین خواستار کاهش اتکا به مشتقات پیچیده و سایر ابزارهای سفته‌بازانه است که به عنوان منابع ریسک سیستمی دیده می‌شوند.

بر اساس گزارش ۹ مارس کمیته دائمی کنگره ملی خلق، چین قصد دارد با تدوین قوانین جدید در زمینه امور مالی و ثبات مالی، روند گذار را سرعت بخشد.

تسویه حساب‌های یوان و جاه‌طلبی‌های جهانی CIPS

دینگ ژیجی، رئیس موسسه تحقیقات مالی بانک خلق چین، گفت: یوان باید به ابزاری جهانی برای قیمت گذاری، پرداخت‌ها، سرمایه گذاری، تامین مالی و ذخایر تبدیل شود.

اولویت اصلی، گسترش شبکه تسویه جهانی برای معاملات یوان و افزایش جذابیت دارایی‌های مبتنی بر یوان است. چین همچنین در حال توسعه سیستم پرداخت بین بانکی فرامرزی (CIPS) است که تا اوایل سال ۲۰۲۶، ۱۹۳ شرکت‌کننده مستقیم و ۱۵۷۳ شرکت‌کننده غیرمستقیم داشت.

طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، دلار هنوز حدود ۵۰ درصد از ذخایر جهانی را تشکیل می‌دهد، در حالی که یوان تقریباً ۲ تا ۳ درصد از این ذخایر را در اختیار دارد، در حالی که این رقم برای یورو ۲۰ درصد است. تحلیلگران می‌گویند در صورت ادامه روند دلارزدایی، سهم یوان می‌تواند افزایش یابد.

مقامات چینی اذعان دارند که رشدی که عمدتاً مبتنی بر گسترش ظرفیت تولید است، به محدودیت‌های خود رسیده است. مدل جدید بر نوآوری تمرکز دارد و مستلزم تحول عمیق‌تر در بخش مالی است.

انتظار می‌رود بانک‌ها تأمین مالی بلندمدت را برای صنایع استراتژیک فراهم کنند، در حالی که فین‌تک و ابزارهای جدید ارزیابی ریسک باید از شرکت‌های فناوری پیشرفته، به ویژه در مراحل اولیه، حمایت کنند.

مقامات همچنین قصد دارند به صندوق‌های بازنشتی و بیمه اجتماعی اجازه دهند تا فعالانه‌تر در بازارهای سرمایه سرمایه‌گذاری کنند و پس‌اندازهای بلندمدت را به منابعی برای پروژه‌های فناوری و زیرساختی تبدیل کنند.

یکی دیگر از محورهای اصلاحات، گسترش نقش بخش اوراق بهادار خواهد بود که کمتر از ۴ درصد از دارایی‌های نظام مالی چین را تشکیل می‌دهد و هنوز نیازهای توسعه مبتنی بر نوآوری را برآورده نمی‌کند.

دیدگاه‌های کارشناسان

دینگ گفت چین همچنان یک قدرت مالی «بزرگ اما نه هنوز قوی» است و به کارایی محدود در بخش مالی، شکاف بین ابزارهای مالی و نیازهای اقتصاد واقعی و نفوذ جهانی نسبتاً ضعیف اشاره کرد.

به گفته لیانگ پینگ، رئیس موسسه مطالعات صنعتی پیشرفته، ایجاد یک قدرت مالی از اولویت‌های برنامه پنج ساله ۲۰۲۶-۲۰۳۰ خواهد بود و یوان نقش محوری در آن ایفا خواهد کرد.

او گفت: «ایجاد مؤسسات مالی رقابتی جهانی بدون یک ارز قوی غیرممکن است. با وجود رهبری جهانی در بخش بانکی، بخش اوراق بهادار، بانکداری سرمایه‌گذاری و بیمه چین همچنان نسبتاً کوچک و در صحنه جهانی از رقابت کمتری برخوردار است».

لی ونلونگ، رئیس موسسه نوآوری اقتصاد دیجیتال در ژجیانگ، خاطرنشان کرد که امور مالی دیجیتال نیز بسیار مهم خواهد بود.

مفهوم قدرت مالی چین بر ایجاد سیستمی متمرکز است که قادر به هدایت سرمایه به سمت اولویت‌های ملی، مدیریت ریسک‌ها و گسترش نفوذ جهانی بدون مقررات‌زدایی بیش از حد باشد.

تغییر به سمت سرمایه‌گذاری بلندمدت و پروژه‌های سرمایه‌بر در چارچوب طرح کمربند و جاده می‌تواند فرصت‌هایی را برای شرکای بین‌المللی، به‌ویژه در زیرساخت‌ها و صنایع با ارزش بالا، ایجاد کند.

فرصتهایی برای قزاقستان

انور نورتازین، اقتصاددان، گفت که استراتژی چین فرصتی نادر برای قزاقستان ایجاد می‌کند.

موقعیت جغرافیایی این کشور بین اقتصادهای بزرگ اوراسیا می‌تواند به آن اجازه دهد تا به یک قطب کلیدی برای اتصال سیستم‌های مالی و توزیع مجدد جریان‌های سرمایه بین چین، آسیای مرکزی و خاورمیانه تبدیل شود.

حرکت به سمت تسویه حساب با ارزهای ملی، اتصال به CIPS و فهرست کردن شرکت‌های چینی در بورس‌های محلی می‌تواند به قزاقستان کمک کند تا به یک مرکز مالی منطقه‌ای تبدیل شود و به طور بالقوه از بورس اوراق بهادار قزاقستان به عنوان یک پلتفرم استفاده کند.

تیمور دورانوف، تحلیلگر ارشد بانک سترکردیت، گفت که خدمات مالی که از تجارت بین قزاقستان و چین پشتیبانی می‌کنند، در حال رشد هستند و احتمالاً تسویه حساب‌ها با یوان افزایش خواهد یافت.

او گفت: «در بحبوحه چندپارگی بازارهای جهانی، روابط مالی با کشورهای همسایه، به ویژه چین، همچنان رو به رشد خواهد بود. طی پنج سال آینده، انتظار داریم که تسویه حساب‌های مبتنی بر یوان افزایش یابد و نقش ارز چین در دارایی‌های ذخیره قوی‌تر شود».

آندری چبوتارف، تحلیلگر مالی، تأکید کرد که استفاده گسترده‌تر از یوان می‌تواند تجارت را ساده‌تر و نقش مرکز مالی بین‌المللی آستانه را تقویت کند و به آن اجازه دهد تا به یک قطب منطقه‌ای برای عملیات یوان، فین‌تک و سرمایه‌گذاری چینی تبدیل شود.

او افزود که نهادهای مالی قوی‌تر چینی می‌توانند منجر به افزایش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی و صنعتی در قزاقستان شوند، در حالی که مراکز مالی جهانی مانند شانگهای و هنگ کنگ ممکن است ارتباطات مالی را در سراسر اوراسیا تعمیق بخشند.

چبوتارف گفت: «قزاقستان می‌تواند با فرصت‌های بیشتر در حوزه فین‌تک و پرداخت‌های فرامرزی، هم به قطب ترانزیت و هم به قطب سرمایه‌گذاری برای منطقه تبدیل شود».

آیا ثروت معدنی قزاقستان می‌تواند با تقاضای صنعتی بریتانیا برابری کند؟

آستانه: تقاضا برای مواد معدنی حیاتی، نحوه تفکر دولت‌ها در مورد رشد صنعتی، امنیت اقتصادی و مشارکت‌های بین‌المللی را تغییر می‌دهد. کارشناسان در ویناری که در ۱۲ مارس توسط انجمن بریتانیا-قزاق برگزار شد، گفتند که تبدیل جنبش سیاسی به پروژه‌های سودآور، نیازمند چارچوب‌های سرمایه‌گذاری قوی‌تر، ظرفیت فرآوری و همکاری نزدیک‌تر در زنجیره تأمین است.

این بحث بر نقش استراتژیک عناصر خاکی کمیاب و سایر مواد معدنی حیاتی در اقتصاد جهانی و همچنین فرصت‌های همکاری بین قزاقستان غنی از منابع و اقتصادهای مبتنی بر فناوری مانند بریتانیا تأکید کرد.

دانیل آلن ویت، رئیس مرکز بین‌المللی مالیات و سرمایه‌گذاری (ITIC)، گفت: «این بازی بزرگ جدید است. عناصر خاکی کمیاب در قرن بیست و یکم به همان اندازه نفت در قرن گذشته برای ژئواکونومیک مهم خواهند بود.»

او خاطرنشان کرد که مواد معدنی حیاتی برای فناوری‌های مدرن از سیستم‌های انرژی تجدیدپذیر گرفته تا تجهیزات دفاعی ضروری هستند. به عنوان مثال، یک جت جنگنده F-15 تقریباً به ۹۵۰ پوند (۴۳۰ کیلوگرم) عناصر خاکی کمیاب نیاز دارد. از آنجا که بسیاری از این مواد در حال حاضر از تعداد محدودی از کشورها تأمین می‌شوند، تنوع‌بخشی به زنجیره‌های تأمین به یک اولویت استراتژیک برای بسیاری از اقتصادهای غربی تبدیل شده است.

کارشناسان همچنین بر نقش بالقوه قزاقستان فراتر از معدن تأکید کردند. الفارابی یدیریشف، مدیرکل مرکز ملی آینده‌نگری فناوری قزاقستان، گفت که این کشور قصد دارد ظرفیت فرآوری را توسعه دهد و در امتداد زنجیره ارزش پیشرفت بیشتری داشته باشد و افزود: «من می‌خواهم بر نقش قزاقستان به عنوان یک قطب فرآوری، نه معدن، بلکه یک قطب فرآوری که قادر به تأمین نیازهای بریتانیا و تولیدکننده محصولات با فناوری پیشرفته است، تأکید کنم.»

سخنرانان بر چارچوب دوجانبه موجود برای همکاری، از جمله یادداشت تفاهم در مورد مواد معدنی حیاتی و نقشه راه جدیدی که در ۲۵ فوریه در لندن، در حاشیه نشست وزرای آسیای مرکزی+بریتانیا، امضا شد، تأکید کردند.

استراتژی بریتانیا در مورد زنجیره‌های تأمین متنوع

لیور ریچاردز، رئیس بخش مواد معدنی حیاتی و استخراج معادن در وزارت تجارت و بازرگانی بریتانیا، گفت که تأمین دسترسی مطمئن به مواد معدنی حیاتی به ستون اصلی سیاست صنعتی بریتانیا تبدیل شده است.

او گفت: «از نظر سیاست، دولت ما مانند سایر دولت‌ها بر رشد اقتصادی بسیار متمرکز بوده و یک استراتژی صنعتی جدید در مورد آنچه بریتانیا می‌تواند برای رشد اقتصاد خود انجام دهد، منتشر کرده است. و البته، مواد معدنی حیاتی برای این امر بسیار مهم هستند.»

بریتانیا در ماه نوامبر یک استراتژی به‌روز شده برای مواد معدنی حیاتی منتشر کرد که در آن چگونگی برنامه‌های دولت برای تقویت زنجیره‌های تأمین و حمایت از صنعت داخلی تشریح شده است.

ریچاردز گفت: «ما این کار را با تعیین اهداف، در مورد آنچه می‌توانیم در داخل کشور انجام دهیم، انجام داده‌ایم. و این هدف، تولید ۱۰٪ از تقاضای ما از پروژه‌های داخلی و ۲۰٪ از بازیافت در بریتانیا است.»

او خاطرنشان کرد که بسیاری از مواد معدنی حیاتی در تعداد محدودی از کشورها متمرکز شده‌اند و گاهی اوقات تا ۹۰٪ از بخش‌های خاص زنجیره ارزش را تشکیل می‌دهند. بنابراین، بریتانیا قصد دارد منابع خود را متنوع کند تا بیش از ۶۰٪ از عرضه از یک کشور واحد نباشد.

برای درک بهتر تقاضای آینده، دولت با صنایعی مانند دفاع، خودرو، هوافضا و انرژی پاک همکاری می‌کند تا نیازهای معدنی آنها را تا سال ۲۰۳۵ ترسیم کند. در حالی که بریتانیا چندین پروژه داخلی از جمله توسعه لیتیوم، تنگستن و قلع در کورنوال دارد، ریچاردز گفت که مشارکت‌های بین‌المللی همچنان ضروری خواهند بود.

او افزود که اکوسیستم مالی لندن، شامل بورس اوراق بهادار لندن، بورس فلزات لندن و شرکت‌های مشاوره‌ای متخصص، می‌تواند به حمایت از پروژه‌های معدنکاری و فرآوری در خارج از کشور کمک کنند.

گسترش اکتشاف و توسعه منابع در قزاقستان

یدیریشف گفت قزاقستان در سال‌های اخیر اکتشافات زمین‌شناسی را به طور قابل توجهی گسترش داده است تا ذخایر جدید مواد معدنی استراتژیک را شناسایی کرده و سرمایه‌گذاری را جذب کند.

او تأکید کرد که از سال ۲۰۱۸، بیش از ۱۳۵ میلیون دلار بودجه دولتی به برنامه‌های اکتشاف اختصاص داده شده است. بررسی‌های زمین‌شناسی و ژئوفیزیکی اکنون بیش از دو میلیون کیلومتر مربع را پوشش می‌دهند و انتظار می‌رود تا پایان سال ۲۰۲۶ به ۲.۲ میلیون کیلومتر مربع برسند. کارهای اکتشافی، ۳۸ مکان امیدوارکننده برای عناصر نادر خاکی را در ۱۱ مکان شناسایی کرده است.

قزاقستان همچنین ذخایر قابل توجهی از چندین ماده معدنی حیاتی برای صنعت جهانی را در اختیار دارد. این ذخایر شامل تقریباً ۳۰۷ میلیون تن کروم است که این کشور را در بین تولیدکنندگان پیشرو جهان قرار می‌دهد و ۲۷۰ میلیون تن آلومینیوم که آن را در بین ده تولیدکننده برتر جهان قرار می‌دهد.

این کشور همچنین نزدیک به ۳۵ میلیون تن مس، ۲.۴ میلیون تن تنگستن و تقریباً یک میلیون تن مولیبدن دارد که آن را در میان تولیدکنندگان برتر جهانی قرار می‌دهد.

بخش معدن و متالورژی همچنان یکی از بخش‌های اصلی اقتصاد قزاقستان است. در سال ۲۰۲۴، تقریباً ۸ درصد از تولید ناخالص داخلی (GDP) را تشکیل می‌داد و تولید آن بیش از ۲۸ میلیارد دلار بود. سرمایه‌گذاری به ۳.۶ میلیارد دلار و صادرات آن به ۲۱.۴ میلیارد دلار رسید.

فضای سرمایه‌گذاری و چالش‌های صنعت

اگرچه منابع قزاقستان قابل توجه است، کارشناسان خاطرنشان کردند که جذب سرمایه بین‌المللی نیازمند یک محیط نظارتی و مالی پایدار است. ویت گفت که سرمایه‌گذاران هنگام تصمیم‌گیری در مورد محل تخصیص سرمایه، فراتر از زمین‌شناسی را در نظر می‌گیرند.

او گفت: «زمین‌شناسی [این منطقه] وجود دارد، اما اگر می‌خواهیم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را نه تنها در معدن، بلکه برای کمک به توسعه پالایش نیز جذب کنیم، به طوری که صرفاً استخراج و ارسال آن نباشد، باید به زیرساخت‌های نرم - زیرساخت‌های قانونی، نظارتی و مالیاتی - فکر کنیم.»

دن اسمیت، پژوهشگر ارشد مواد معدنی حیاتی در دفتر امور خارجه، کشورهای مشترک المنافع و توسعه بریتانیا و استاد مواد معدنی حیاتی در دانشگاه لیستر، گفت که بخش معدن و متالورژی موجود قزاقستان پایه محکمی برای همکاری فراهم می‌کند.

اسمیت گفت: «آنچه قزاقستان را متمایز می‌کند و انگیزه بزرگی برای روابط دوجانبه قوی بین بریتانیا و قزاقستان است، این است که این کشور نه تنها از نظر زمین‌شناسی و زمین‌شناسی سرشار از منابع است، بلکه در واقع یک بخش معدن و متالورژی واقعاً جاافتاده دارد.»

او تأکید کرد که پروژه‌های معدنی در بازه‌های زمانی طولانی فعالیت می‌کنند. اکتشاف می‌تواند ۱۵ تا ۲۰ سال طول بکشد، در حالی که تولید ممکن است برای دهه‌ها ادامه یابد، که این امر ثبات نظارتی را به ویژه مهم می‌کند. او همچنین خاطرنشان کرد که افزایش تقاضا برای مواد معدنی حیاتی می‌تواند منجر به انتظارات غیرواقعی در بین سرمایه‌گذاران شود.

او گفت: «ما شاهد سرازیر شدن سرمایه‌گذاری‌های زیادی به سمت مواد معدنی حیاتی از حوزه‌های سرمایه‌گذاری غیرسنتی هستیم. من نگرانم که با کشف این سرمایه‌گذاران که هیچ بازده سریعی در بخش معدن وجود ندارد، شاهد بازگشت سرمایه باشیم. معدن صنعتی است که نیاز به صبر و ثبات دارد.»

او همچنین به کمبود جهانی متخصصان ماهر در معدن، زمین‌شناسی و مهندسی اشاره کرد.

اسمیت گفت: «به عنوان یک استاد دانشگاه، من نگران مهارت‌ها و تخصص‌های سنتی و مهارت‌های بنیادی عملی به کار رفته در بخش معدن هستیم که باید حفظ و پرورش داده شوند. در غیر این صورت، سرمایه‌گذاری‌ها و پتانسیل منابع ما محقق نخواهد شد.»

تبدیل توافق‌نامه‌ها به پروژه‌ها

سخنرانان گفتند که تبدیل همکاری‌های دیپلماتیک به پروژه‌های سرمایه‌گذاری واقعی چالش بعدی خواهد بود. به گفته ویت، مشارکت‌های استراتژیک به تنهایی و بدون تعهدات مالی کافی نیستند.

او گفت: «فکر می‌کنم این به این بستگی دارد که چه کسی تأمین مالی مشترک را بر عهده می‌گیرد. اگر باید به آنچه دولت‌های غربی می‌گویند گوش دهیم، در حالی که آنها به دنبال همکاری با کشورهای غنی از منابع مانند قزاقستان هستند، آیا آنها حاضرند مقداری پول پشت این حرف‌ها بگذارند؟»

ریچاردز نیز با تکرار این نظر، خاطرنشان کرد که توجه به طور فزاینده‌ای از توافقات رسمی به نتایج ملموس معطوف می‌شود. او گفت: «نوشتن روی برگه‌های کاغذ و امضای آنها بین وزرای ما خوب است، اما مردم به طور فزاینده‌ای می‌پرسند، این توافق چه چیزی را به ارمغان می‌آورد؟»

او افزود، دولت‌ها می‌توانند با ایجاد ارتباط بین سرمایه‌گذاران، شرکت‌های معدنی و خریداران صنعتی، به ویژه در بخش‌هایی که بازار برخی از مواد معدنی هنوز توسعه نیافته است، کمک کنند.

شرکت‌های چینی، پس از شکست در رقابت برای تنگستن قزاقستان، شرکتی در آستانه تأسیس کرده‌اند

شرکت‌های چینی، پس از شکست در رقابت برای تنگستن قزاقستان، شرکتی در مرکز مالی بین‌المللی آستانه تأسیس کرده‌اند.

شرکت چینی Xiamen Tungsten Corp. یک شرکت تابعه به نام Xiamen Tungsten Hanyuan Resources Co., Ltd در مرکز مالی بین‌المللی آستانه تأسیس کرده است. پیش از این، Xiamen Tungsten Corp می‌خواست کنترل بزرگترین ذخایر تنگستن در منطقه کاراگاندا را به دست آورد.

شرکت Xiamen Tungsten Corp.، یک شرکت چینی متخصص در تولید تنگستن و مولیبدن، شرکتی را در AIFC تأسیس کرد. این شرکت که در ۱۲ مارس ثبت شده است، بر عملیات شرکت‌های تابعه خود در قزاقستان در بخش‌های معدن و متالورژی نظارت خواهد داشت.

سرمایه این شرکت ۱ میلیون دلار است. استخراج و فرآوری مس نیز در فهرست فعالیت‌های آن ذکر شده است.

شایان ذکر است که در نوامبر ۲۰۲۵ شرکت قزاقستانی Tau-Ken Samruk و شرکت آمریکایی Cove Capital توافق‌نامه‌ای را برای توسعه مشترک ذخایر تنگستن North Katpar و Upper Kairakty در استان Karaganda، که از بزرگترین ذخایر تنگستن در جهان (با مجموع ذخایر ۴۱۰،۰۰۰ تن) می‌باشند، امضا کردند. این سرمایه‌گذار آمریکایی متعهد شده است که ۱.۱ میلیارد دلار در ساخت دو کارخانه فرآوری سرمایه‌گذاری کند. این توافق در جریان سفر قاسم جومارت توکایف، رئیس‌جمهور قزاقستان، به ایالات متحده حاصل شد.

این در حالی است که شرکت چینی Xiamen Tungsten Co., Ltd.، در سال ۲۰۱۸، به این معدن ابراز علاقه کرده بود. به گفته منابع تجاری، یک توافق‌نامه چارچوبی با Tau-Ken Samruk امضا شد. این شرکت قزاق در رسانه‌ها توضیح داد که توافقات منعقد شده با شرکای چینی‌اش مقدماتی و از نظر قانونی الزام‌آور بوده‌اند. شرکت چینی از این پروژه خارج شد زیرا سهامدار اکثریت آن این معامله را تأیید نکرد.

عقب‌نشینی روسیه، قدرت گرفتن چین و ازبکستان

به گزارش Zakon.kz، موازنه قدرت بین شرکت‌های خارجی در قزاقستان در حال تغییر است: شرکت‌های روسی در حال کاهش هستند، در حالی که چین و ازبکستان حضور خود را افزایش می‌دهند.

برهمن اساس، تقاضای کلی شرکت‌های خارجی رو به افزایش است - این امر با مقایسه داده‌های مارس ۲۰۲۶ با مارس ۲۰۲۵ آشکار می‌شود. طبق برآوردهای اداره ملی آمار جمهوری قزاقستان (ASPiR)، تعداد شرکت‌های ثبت‌شده با مشارکت روسیه در طول سال از ۲۳۲۶۰ به ۲۲۷۷۴ کاهش یافته است. این نشان دهنده کاهش ۴۸۶ شرکت است. به طور نسبی، این نشان دهنده کاهش تقریباً ۲.۱ درصدی است. با این حال، یک سیگنال مهم‌تر در ساختار پنهان است. تعداد شرکت‌های فعال در مارس ۲۰۲۵ از ۱۸۳۸۹ به ۱۷۲۷۱ کاهش یافته است. این بدان معناست که نه تنها حضور رسمی، بلکه فعالیت واقعی تجاری نیز رو به کاهش است.

همزمان، روند معکوس در حال وقوع است. فضای خالی شده به سرعت توسط کشورهای دیگر اشغال می‌شود.

بنابراین، چین تعداد شرکت‌های ثبت‌شده را در عرض یک سال از ۵۴۹۶ به ۸۵۵۷ افزایش داد. این افزایش به ۳۰۶۱ رسید. همزمان، تعداد شرکت‌های فعال از ۳۸۴۴ به ۶۸۳۰ افزایش یافت.

ازبکستان رشد قابل مقایسه‌ای را نشان می‌دهد: افزایش از ۶۱۰۵ به ۸۷۴۴، با اضافه شدن ۲۶۳۹ شرکت. تعداد شرکت‌های فعال از ۴۷۸۸ به ۷۰۱۷ افزایش یافته است.

با نگاهی به کشورهای دیگر، مشخص می‌شود که تغییرات گزینشی هستند. کاهش در چندین حوزه ثبت شده است. ترکیه حضور شرکت‌های خود را در قزاقستان از ۵۲۰۴ به ۵۰۳۲، قرقیزستان از ۳۱۱۶ به ۲۷۸۶، اوکراین از ۱۳۱۹ به ۱۲۶۵ و جمهوری کره از ۸۷۶ به ۸۶۴ کاهش داده است.

برخی کشورها رکود واقعی را نشان می‌دهند. آلمان تعداد شرکت‌ها را از ۹۴۷ به ۹۵۷ افزایش داد، در حالی که بلاروس سطح خود را از ۹۱۴ به ۹۱۳ حفظ کرد.

علاوه بر رهبران، آذربایجان نیز شاهد رشد بود - از ۱۵۴۴ به ۱۶۳۳ شرکت.

پويایي های سرمايه گذاري مشترک

در مجموع، تعداد شرکت های ثبت شده و شعب با مالکیت خارجی در مقایسه با ۵.۹ درصد در سال قبل، ۸.۲ درصد افزایش یافته است. سرمايه گذاري های مشترک که در سال ۲۰۲۵ با ۱.۸ درصد کاهش مواجه شده بود، در سال ۲۰۲۶ افزایش اندکی معادل ۰.۹ درصد را نشان داد. این تصویر در بین کشورها ناهموار است. تعداد شرکت های تحت مالکیت خارجی از ۶۰،۰۰۴ به ۶۴۹۴۵ (شرکت های فعال از ۴۴۷۰۷ به ۴۸۵۱۸) افزایش یافته است. مالکیت مشترک از ۱۱۶۳۵ به ۱۱۷۴۱ (شرکت های فعال از ۸۶۱۲ به ۸۸۱۹) افزایش یافته است.

در روسیه، تعداد شرکت های مشترک از ۴۸۷۱ به ۴۷۷۰ (فعال - از ۳۷۷۹ به ۳۷۰۳) کاهش یافت. در همین زمان، چین نیز موقعیت خود را در این بخش تقویت کرد: از ۹۷۴ به ۱۲۰۲ (فعال - از ۷۴۵ به ۹۷۱). ازبکستان افزایش از ۶۱۶ به ۶۳۱ (فعال - از ۴۵۰ به ۴۶۵) را نشان داد.

در کشورهای دیگر، تغییرات کمتر محسوس است و در همه جا کاهش مشاهده می شود: ترکیه - از ۷۵۲ به ۷۳۵، قرقیزستان - از ۳۸۶ به ۳۸۴، اوکراین - از ۳۸۷ به ۳۶۵، آلمان - از ۴۹۱ به ۴۷۷، بلاروس - از ۱۸۹ به ۱۸۴، جمهوری کره - از ۱۶۴ به ۱۶۰. آذربایجان افزایش اندکی - از ۲۱۵ به ۲۱۶ - SP را تجربه کرده است.

ساختار شرکت همچنان ثابت است

علیرغم تغییرات در جغرافیای کسب و کار، توزیع بر اساس صنعت عملاً بدون تغییر باقی مانده است. خرده فروشی همچنان بزرگترین سهم را به خود اختصاص داده است - ۳۵.۸٪، که نسبت به ۳۵.۹٪ سال قبل افزایش یافته است. بخش خدمات از ۱۳.۸٪ به ۱۴.۶٪ افزایش یافته است. ساخت و ساز در ۹.۱٪ باقی مانده است. پیش از این گزارش داده بودیم که قزاقستان همچنان قطب کلیدی جذب سرمايه گذاري مستقيم خارجی در آسیای مرکزی است. بر اساس گزارش سرمايه گذاري جهاني کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD)، حجم سرمايه گذاري مستقيم خارجی (FDI) در اقتصاد این کشور به ۱۵۱.۳ میلیارد دلار رسیده است.

بازار ملی پوشاک در قزاقستان چگونه کار می‌کند؟

۱۸ مارس، روز ملی لباس در قزاقستان می‌باشد. این نه تنها یک ابتکار فرهنگی است، بلکه نمونه‌ای از چگونگی شکل‌گیری تقاضای بازار توسط سیاست‌های نمادین است. سازمان‌های دولتی، مدارس و بسیاری از مشاغل، مشتریان، کارمندان و دانش‌آموزان را به پوشیدن لباس ملی در این روز تشویق می‌کنند. این امر باعث تقویت توسعه بازار می‌شود و به طور مؤثر یک عنصر هویتی را به یک دارایی اقتصادی تبدیل می‌کند. تیم تحریریه NBK تصمیم گرفت ساختار بازار ملی پوشاک در قزاقستان را بررسی کند.

لباس‌های سنتی لوکس و سفارش‌های دولتی

بازار ملی پوشاک هنوز در مقیاس کوچک است - تقریباً ۵-۷ میلیارد تنگه در سال - اما از نظر ساختاری متنوع است. این بازار شامل مجموعه‌های طراحان، سوغاتی‌ها، لباس‌های صحنه‌ای و قراردادهای دولتی می‌شود. برخلاف صنعت مد سنتی، تقاضا در اینجا عمدتاً ارگانیک نیست، بلکه از حمایت نهادی برخوردار است: این تقاضا توسط رویدادهای دولتی، دیپلماسی فرهنگی و گردشگری داخلی ایجاد می‌شود.

این ترکیب - ارزش نمادین و انگیزه‌های اداری - است که پیکربندی بازار را تعیین می‌کند. بخش لباس‌های ملی طراحان همچنان خاص، اما بسیار سودآور است. برندهای قزاق مانند ساوکله، جمهوری قزاق، آیدا کائومنوا و سالتا به مخاطبان با درآمد بالاتر خدمات ارائه می‌دهند و تلاش می‌کنند لباس سنتی را به عنوان بخشی از مد معاصر بازآفرینی کنند. تفسیر آنها از چین یک شیء قوم‌نگاری نیست، بلکه محصولی با عناصر لوکس است - با محدوده قیمت مربوطه از ۱۵۰,۰۰۰ تا ۵۰۰,۰۰۰ تنگه و بالاتر.

با این حال، این بخش بیشتر از هسته اصلی این صنعت، ویتترین آن است. بخش عمده تولید در کارگاه‌های کوچک در آلماتی، چیمکنت، ترکستان و تراز متمرکز شده است. در اینجا، لباس‌های سنتی به صورت نیمه‌دست‌ساز، اغلب در استودیوهای خانوادگی، تولید می‌شوند که در آن‌ها مقیاس‌پذیری به دلیل دسترسی به نیروی کار ماهر و سرمایه در گردش محدود است.

از این نظر، بازار به اقتصاد صنایع دستی نزدیک‌تر است تا صنعت مد. ثبات آن نه با تقاضای خصوصی، بلکه با خریدهای منظم از سوی دولت و بخش شبه‌دولتی - تئاترها، گروه‌ها، مدارس و مراکز فرهنگی - تضمین می‌شود. این امر تقاضایی پایدار، اما با رشد آهسته، وابسته به چرخه‌های بودجه ایجاد می‌کند.

هدایای مربوط به وضعیت

یک بخش جداگانه و سودآورتر، به اصطلاح اقتصاد هدایای دیپلماتیک است. چین‌ها و جواهرات ملی که به مهمانان خارجی اهدا می‌شوند، به عنوان سرمایه نمادین عمل می‌کنند، اما در یک چارچوب کاملاً تجاری تولید می‌شوند. قیمت آنها می‌تواند به ۲ میلیون تنگه برای هر کالا برسد، به خصوص هنگام استفاده از گلدوزی دستی، مخمل و اتصالات فلزی.

این بخش، ارزش افزوده قابل توجهی را در خود جای داده است. برخلاف بازار انبوه که قیمت با توجه به توانایی مالی مصرف کننده محلی محدود می شود، در اینجا قیمت با توجه به جایگاه دریافت کننده و چارچوب پروتکل تعیین می شود. هدیه دیگر یک کالا نیست، بلکه به عنصری از دیپلماسی عمومی تبدیل می شود و این امر امکان گسترش قابل توجه دامنه قیمت را فراهم می کند.

با این حال، پتانسیل صادرات این صنعت همچنان محدود است. علیرغم تلاش های برندهای مختلف برای معرفی چاپان به عنوان یک محصول مد قومی لوکس، فروش خارج از کشور عمدتاً بر مهاجران قزاق و رویدادهای فرهنگی خاص متمرکز است. کانال های توزیع - از جشنواره های قومی گرفته تا رسانه های اجتماعی - مقیاس پذیری لازم برای ورود به بازار جهانی را فراهم نمی کنند.

محدودیت های ساختاری در اینجا سیستماتیک هستند. ظرفیت تولید پراکنده است، برندهایی با شهرت بین المللی وجود ندارند و استراتژی های بازاریابی همچنان محلی باقی مانده اند. برخلاف صنایع مد قومی ترکیه یا هند، که در آنها لباس های سنتی در زنجیره های تأمین جهانی ادغام شده اند، بازار قزاقستان هنوز نهادینه نشده است.

تقاضا از عرضه پیشی گرفته؟

با این وجود، علاقه روزافزون به لباس ملی پس از سال ۲۰۲۰ نشان دهنده ظهور نوع جدیدی از تقاضا است که نه تنها با تعطیلات، بلکه با بازاندیشی هویت فرهنگی نیز مرتبط است. از این نظر، چین به تدریج از فرهنگ عامه فراتر رفته و به بخشی از اقتصاد خلاق تبدیل می شود.

سوال کلیدی این است که آیا این تقاضا می تواند یک صنعت پایدار را تشکیل دهد؟ در حال حاضر، ارزش افزوده اصلی نه در تولید، بلکه در مرحله طراحی و به ویژه در فروش نهایی - چه در یک بوتیک و چه برای اهداف دیپلماتیک ایجاد می شود. بدون توسعه برندها و کانال های صادراتی، بازار ملی پوشاک در معرض خطر محلی ماندن و وابستگی به تدارکات دولتی قرار دارد.

دقیقاً همین تضاد بین ارزش نمادین رو به رشد و پایه اقتصادی محدود است که توسعه این بازار را در سال های آینده تعیین خواهد کرد.

قزاقستان برای معافیت از عوارض گمرکی در اتحادیه اقتصادی اوراسیا تلاش می‌کند.

قاسم جومارت توکایف گزارشی از آرمان شاکعلیف، وزیر تجارت و ادغام، در مورد عملکرد این وزارتخانه در سال ۲۰۲۵ شنید. طبق اعلام آکورد، دستاورد کلیدی این وزارتخانه، حفظ جایگاه قزاقستان در اتحادیه اقتصادی اوراسیا بود.

واردات از اتحادیه اقتصادی اوراسیا: کمیته درآمد دولت، آستانه‌های قیمتی جدیدی را برای بهار و اوایل تابستان تعیین کرده است.

قزاقستان در حذف تقریباً تمام موانع تجاری (۶۹ مورد از ۷۰ مورد از زمان تأسیس اتحادیه اقتصادی اوراسیا) و تأمین سهمیه واردات بدون عوارض برای شرکت‌های داخلی موفق بوده است.

آرمان شاکعلیف گزارش داد: «در پی مذاکرات، مواضع کشورمان در مورد تعدادی از مسائل، از جمله ارائه سهمیه برای شرکت‌های قزاق جهت واردات کالاهای خاص بدون پرداخت عوارض ضد دامپینگ، مورد توجه قرار گرفت.» وزیر همچنین از افزایش گردش مالی تجاری به ۸۰.۳ تریلیون تنگه (+۸.۹٪) خبر داد. وی خاطرنشان کرد که توجه ویژه‌ای به محافظت از کارخانه‌های قزاقستان در برابر عوارض ضد دامپینگ و توسعه لجستیک معطوف شده است. مراکز جدید انبارداری در آستانه و آلماتی برای پشتیبانی از تجارت الکترونیک که در حال حاضر بالغ بر ۳.۹ تریلیون تنگه است، در حال ساخت هستند.